

[Udenrigsministeren]

kulturspørgsmål, som er egnede til fremme af Europarådets og kulturkonventionens mål, og tilstræber at virkeliggøre en europæisk uddannelses- og kulturpolitik. På uddannelsesområdet har en hovedtanke været at virke for livslang uddannelsesmulighed i medlemslandene for at give de bedst mulige vilkår for kreativ udvikling og tilpasning til samfundsudviklingen. En central plads indtager projekter vedrørende sprogundervisning med udarbejdelse af sprogprogrammer byggende på en minimumstærskel i beherskelsen af et sprog, som muliggør en effektiv kommunikation.

Der er endvidere gennemført vigtige projekter om forskoleundervisning, forberedelse af overgangen til erhvervslivet, voksenuddannelse samt uddannelse af børn af vandrede arbejdstagere og immigranter. Det Kulturelle Råd følger nøje udviklingen i kultursamarbejdet i andre internationale organisationer, således navnlig i UNESCO.

Danmark, som var medunderskriver af den europæiske kulturkonvention og har været medlem af Rådet for Kulturelt Samarbejde, siden det blev oprettet, deltager fremdeles aktivt i kultursamarbejdet under Europarådet; der må betragtes som det bredeste eksisterende forum for europæisk kultursamarbejde. Repræsentanter for Kulturministeriet, Undervisningsministeriet og Udenrigsministeriet deltager regelmæssigt i møderne. Endelig bemærkes, at der inden for kulturområdet i vid forstand er vedtaget et antal konventioner under Europarådets auspicer.

Jeg har i det foregående beskæftiget mig med de oftest stærkt udbyggede samarbejdsorganer, som består mellem de vesteuropæiske stater. Vender vi os derefter til den anden halvdel af Europa, præges billedet af den mindre formaliserede ramme, som består af opfølgningen af Helsingforslutakten af 1975, den såkaldte CSCE-proces. I denne proces deltager 33 europæiske stater samt USA og Canada.

CSCE-processen åbner mulighed for at give dialogen mellem Øst og Vest et solidt grundlag, idet den kan beskrives som en bred og mangeartet vifte af forhandlings- og samarbejdsemner mellem Øst og Vest i Europa. Sigtet er at bidrage til at lempe og med tiden udjævne de problemer, som følger af den deling af Europa, der blev et resultat af den anden verdenskrig. CSCE-processen giver

således alle deltagende stater, også de mindre, mulighed for at deltage i en dialog om spørgsmål af vital interesse for dem. Det er derfor, at Danmark, lige siden tanken om at have denne forhandlingsproces kom frem, er gået aktivt ind for den.

Et særlig vigtigt mål for os har været at fremme CSCE-processens såkaldte menneskelige dimension, dvs. respekten for menneskerettighederne i den enkelte deltagende stat og menneskelige kontakter over grænserne, dvs. emner som familiesammenføring, ægteskaber mellem borgere af forskellig nationalitet og enkeltpersoners rejsemuligheder.

Vort grundsynspunkt har været, at vedtagelser af så konkret karakter som muligt inden for slutaktens menneskelige dimension vil kunne sikre resultater af virkelig betydning for de enkelte mennesker i CSCE-landene og derigennem bidrage væsentligt til at styrke indbyrdes tillid og samarbejde mellem de deltagende stater.

CSCE-processen har i de forløbne år bragt fremskridt på en del områder. Senest er der med opnåelse af enighed på Stockholmkonferencen om nye tillids- og sikkerhedsskabende foranstaltninger gjort et væsentligt skridt fremad på dette vigtige område. Det er imidlertid en kilde til alvorlig bekymring, at nogle Østlandes efterlevelse af deres CSCE-forpligtelser om respekt for menneskerettighederne og om friere bevægelighed af mennesker og information over grænserne fortsat lader meget tilbage at ønske.

Generelt er der i de forskellige Østlande tale om en ujævn – og i mange tilfælde utilfredsstillende – efterlevelse af CSCE-forpligtelserne inden for den menneskelige dimension. Det er baggrunden for, at jeg ved åbningen af CSCE-opfølgningsmødet i Wien tog til orde for afholdelse af en konference efter Wienmødet om CSCEs menneskelige dimension. I modsætning til de fleste andre Øst-Vest-forhandlinger, som foregår alene mellem Sovjetunionen og USA eller mellem grupper af østlige og vestlige lande, indgår der i CSCE-processen en tredje gruppe lande, nemlig de neutrale og alliancefri lande i Europa, ofte forkortet som NNA-gruppen. Selv om grundholdningen i de fleste af disse lande på mange punkter ligger nær de vestlige landes, har de under processens forløb ikke sjældent været i stand til at udøve en formidrende indsats. Under CSCE-proces-